

Som més i més diverses i més rebels

En diferents àmbits, com ara la política, l'educació, la cultura, el treball, l'esport o els mitjans de comunicació, el moviment feminista ha protagonitzat en els darrers vint anys avenços substancials en el rebuig d'una societat patriarcal i androcèntrica que discrimina i violenta les dones i que es resisteix a desaparèixer.

Text > LAIA PÈLACH SAGET

El 2000 la REVISTA DE GIRONA publicava el dossier *Dones i feminisme*. Vint anys després, la societat ha canviat molt i les dones i el feminisme també, i, tanmateix, bona part dels articles que formaven aquell dossier continuen sent tremendament vigents. Comparat amb vint anys enrere, som més i més diverses. A les comarques gironines som pràcticament cent mil dones més que l'any 2000 i representem el 50,04 % de la població; el 18,34 % tenen nacionalitat estrangera i venen de més de cent seixanta països diferents. Les dones vivim més anys i, per tant, en conjunt som més velles; ens casem menys, tenim menys fills i filles i els tenim més tard; vivim en llars amb menys gent;

treballem remuneradament més, però patim més atur, i cobrem més, però tenim més risc de patir pobresa.

Més enllà de les estadístiques, a més, les dones hem seguit rebel·lant-nos, transformant el rol que la societat patriarcal i androcèntrica ha previst per a nosaltres i qüestionant el binarisme de gènere i l'heteronormativitat, i així hem diversificat també la nostra sexualitat, els nostres interessos i objectius acadèmics i professionals, els nostres gustos i pràctiques culturals, l'organització de les nostres llars, el format de les nostres famílies, la nostra relació amb l'amor o la maternitat i, en definitiva, les nostres identitats i els nostres projectes vitals. Hem reivindicat la nostra diversitat i la interseccionalitat que ens

afecta i ens posa, com a dones, en diferents posicions de desigualtat segons la nostra nacionalitat, diversitat funcional, identitat de gènere o orientació sexual, entre d'altres. Transformant la feminitat també forcem la transformació de la masculinitat, i és així com en els darrers anys les anomenades *noves masculinitats* també han pres força i els homes han trobat noves maneres d'implicar-se en la lluita feminista des de la quotidianitat o al carrer. Uns i altres, però, seguim sota el jou del patriarcat, i les dones continuem essent les que en sortim més malparades.

>> *Mobilitzacions del 8-M i del 25-N dels darrers anys, que han estat massives i compartides per persones de diferents edats i procedències.*
(Autoria: JOAN AURELI MARTÍ BOIGUES)

>> La nova generació que agafa la bandera de les reivindicacions feministes.

(Autoria: JOAN AURELI MARTÍ BOIGUES)

Coeducació i sexualitat

Quan naixem, les diferències entre homes i dones són ben poques, però és des del primer moment que la socialització diferent per a les unes i els altres ens marca irremeiablement. En els darrers anys l'escola ha esdevingut un espai no únicament d'educació mixta (malgrat algunes escoles que, sota l'ombra de l'Opus Dei, continuen segregant per sexe en la que anomenen *educació diferenciada*), sinó que també ha avançat en coeducació. S'han revisat llibres de text o s'han substituït per altres materials i metodologies que incorporen la perspectiva de gènere i s'han transformat dinàmiques i pràctiques que reproduïen rols de gènere desiguals. Per posar-ne alguns exemples, l'Ajuntament de Girona ofereix una colla de recursos educatius a les escoles per tal d'identificar les diferències de gènere i com ens afecten; diverses escoles, com les Escolàpies de Figueres, han fet un treball de pati coeducatiu; les escoles bressol municipals de Girona, així com altres de Figueres, Hostalric o Sant Feliu de Guíxols, han fet projectes de coeducació, i el Departament d'Ensenyament es proposa iniciar un programa pilot per ajudar els centres a treballar aspectes bàsics de coeducació, de perspectiva de gènere i de sexualitat. D'exemples, n'hi ha molts més, i tanmateix queda molta feina per fer. Sovint continuem explicant una història que invisibilitza el paper de les dones; bona part del professorat manté expectatives diferents en funció del gènere de l'alumnat, cosa que en condiciona el futur, i la tria d'uns estu-

La socialització diferent per a les unes i els altres ens marca irremeiablement

dis o d'uns altres continua sent clarament diferenciada entre noies i nois.

A més, l'educació i la socialització dels infants va molt més enllà dels centres educatius i, mentre que en espais d'educació formal o no formal com els d'educació en el lleure es manté una tònica similar a la dels centres, en els més informals la reproducció de rols tradicionals s'aguditzava. Als nostres carrers o per Internet podem trobar comerços o iniciatives que promouen roba unisex o joguines coeducatives, però les grans marques que predominen als eixos comercials diferencien cada peça de roba segons el gènere i fan publicitat i catàlegs sexistes, amb joguines amb caixes sexistes i continguts de vegades també sexistes.

Disfresses de superherois i princeses

Potser el món dels llibres infantils està una mica millor, així com la música, el teatre, el cinema o l'audiovisual adreçats a aquest públic. A les nostres llibreries predominen cada vegada més contes que trenquen els rols patriarcal; les biblioteques revisen els fons i fan guies específiques, com la dedicada a la violència de gènere elaborada per Biblioteques de Girona, que també ofereix un recurs educatiu que revisa la figura de la dona en els còmics, i també els mitjans de comunicació (uns més que d'altres) han anat incorporant la perspectiva de gènere a la programació infantil. I,

Algunes escoles, sota l'ombra de l'Opus Dei, continuen segregant per sexe

tot i això, moltes llars s'omplen de contes, música i programes de televisió sexistes i se segueix dient als nens que no plorin i regalant-los disfresses de superherois violents, mentre que a les nenes se'ls ensenya a cuidar i els Reis els porten planxes i vestits de princesa. I tot plegat empitjora quan ens acostem a l'adolescència i tenen un accés més ampli a revistes, programes i música dirigits a joves i adults, i que sovint s'escapa dels plantejaments i dels controls educatius que s'incorporen als productes pensats per a infants. Així, educar en el feminisme és encara avui una quimera contra la societat patriarcal i capitalista i exigeix molta consciència, esforç i temps, i no tothom pot fer-ho ni pot fer-se sempre.

A partir d'aquí, la situació es complexifica i s'intensifica quan ens incorporem al món laboral. En l'àmbit laboral es concentren i reproduïen pràcticament totes les formes de discriminació i violència que patim les dones: segregacions verticals i horitzontals; discriminacions salarials i d'altres condicions laborals; temporalitat, parcialitat i altres precarietats; sostres de vidre i terres enganxosos; discriminacions múltiples que responen a la interseccionalitat i violències en tots els graus. Segurament per això és un dels àmbits en què legalment s'ha posat el focus.

El 2007 es va aprovar la Llei estatal per a la igualtat efectiva de dones i homes, que, si bé plantejava la igualtat des d'una mirada transversal, determinant que calia posar fi a qualsevol mena de discriminació directa o indirecta que pogués patir una persona per raó de sexe i apostant pel principi de presència equilibrada, focalitzava el contingut en l'àmbit laboral. A través d'aquesta llei es modificaven molts preceptes tant de l'Estatut dels treballadors com de la Llei general de la Seguretat Social: des de la durada dels permisos de paternitat i maternitat fins a l'obligatorietat d'elaborar plans d'igualtat per a les empreses de més de 250 treballadors i treballadores, passant per un munt de condicions que pretenien aconseguir la igualtat efectiva entre homes i dones. El 2015 es va aprovar la Llei d'igualtat catalana (alguns articles de la qual van

Som dones
i estimem
a qui volem

8 DE MARÇ 2017
DIA INTERNACIONAL DE
LA DONA TREBALLADORA

>> Full de mà, amb motiu de la celebració del Dia Internacional de la Dona Treballadora, per reivindicar el moviment LGTBI.
(Autoria: LARA LOZANO)

ser anul·lats el 2016 pel Tribunal Constitucional), que pretenia anar un pas més enllà sobretot pel que fa a la transversalitat. Ni l'una ni l'altra han garantit efectivament la igualtat de dones i homes, però sens dubte han significat passos importants en la garantia del dret a la igualtat.

Equal 2005-2007: bones pràctiques

Paral·lelament, diverses iniciatives i programes han anat conscienciant sobre la igualtat de gènere en l'àmbit laboral i promovent-la a la nostra demarcació. Entre els anys 2005 i 2007, el programa Equal de Girona, cofinançat pel Fons Social Europeu, va comportar el treball conjunt d'empreses, sindicats, institucions públiques i entitats del tercer sector i va generar una colla de bones pràctiques a les comarques gironines. Així mateix, els sindicats, en diferents graus i formes, han evolucionat en la incorporació de la perspectiva

feminista a la seva lluita, interpretant des del feminisme bona part de les precarietats laborals que pateixen les dones, reivindicant el paper de les dones en la lluita sindical o implicant-se en les lluites feministes contra les violències masclistes també en l'àmbit laboral. I malgrat tot, també en l'àmbit laboral, les dones seguim

patint discriminacions que prenen mil i una formes diferents i en les quals la interseccionalitat té un paper clau.

Mentre que algunes dones percebem una millora en l'equiparació de les realitats i condicions laborals amb els nostres companys homes, d'altres continuen adherides a l'anomenat *terra enganxós*, ple de precarietat i discriminació, no només per raó de gènere, sinó també de classe, de raça i d'LGTBI-fòbia, entre d'altres. En qualsevol cas, a casa nostra, com majoritàriament arreu del món, la pobresa té rostre de dona, i és que el sistema capitalista no ens dona treva. Per això l'economia feminista posa en qüestió les bases d'aquest sistema i assenyala que cal avançar cap a un altre que posi la vida com a prioritat i centre, en lloc de l'acumulació de riqueses.

Si bé és cert que hi ha una lluita de fons que cal resoldre, també ho és que quan repassem el paper de la dona en diversos àmbits són innegables els avenços que s'han aconseguit en els darrers vint anys. Si ens fixem en la cultura, veiem que la presència i la visualització de les dones a les comarques gironines ha canviat enormement. Per posar-ne només alguns exemples, el nombre de grups de música amb

La pobresa té rostre de dona, i el sistema capitalista no ens dona treva

presència de dones o exclusivament femenins han augmentat considerablement, i també el seu reconeixement. Al teatre trobem una colla d'obres de

temàtica essencialment feminista representades als nostres escenaris que reconeixen el paper de les dones en la història, reviu moments clau del moviment feminista o reflexionen sobre temes rellevants per al feminisme, com la prostitució o la gestació subrogada. I les dones escriptores, editores o es-

cultores es reivindiquen i cada vegada ocupen més espai a les llibreries o sales d'exposicions.

Si ens fixem en l'esport, fa vint anys hi havia ben pocs equips femenins en disciplines com el futbol, l'hoquei o el waterpolo, i no tan sols ha augmentat el nombre d'equips femenins en totes les categories i disci-

plines, sinó que també hem fet possible que un equip femení de bàsquet o diversos equips gironins de patinadores omplien pavellons i obtinguin reconeixements que fins no fa tant havien estat reservats només a l'esport masculí. La promoció de l'esport femení a totes les edats, a més, ha esdevingut un objectiu d'ajuntaments i consells comarcals: n'és una bona mostra la Jornada de l'Esport Femení que fa uns quants anys s'organitza a Girona.

També en política ha augmentat considerablement el nombre de dones que hi participen, i cada vegada hi ocupen espais de més visibilitat i responsabilitat. En aquests vint anys hem tingut les primeres alcaldesses a Girona, Figueres, Roses i una colla de municipis, i hem passat així del 5 % a prop del 30 % actual. L'obligació de les quotes paritàries a les llistes electorals ha forçat que amb poc temps s'assoleixi pràcticament el 40 % de dones regidores als municipis. Anteriorment Berta Badà, alcaldessa de Camprodon de 1979 a 1987; Maria Dolors Oms, alcaldessa de Blanes de 1979 a 1987 i de 1991 a 1995, i Dolors Godoy, alcaldessa de Cassà de la Selva de 1979 a 1983, havien fet història en la recuperació dels ajuntaments democràtics. Malgrat això, els nostres representants polítics continuen sent majoritàriament homes i el desequilibri es fa més gran com més alt és el càrrec polític, seguint la lògica de l'anomenat *sostre de vidre*, alhora que a les dones, tot i ser-hi, sovint se'ns invisibilitza.

Imatge, discursos i llenguatge

Al mateix temps que s'ha anat transformant la imatge de la dona en els mitjans de comunicació, hi ha augmentat també la seva presència. La Llei d'igualtat ja obligava a la paritat de gènere en determinats espais, però encara avui molts mitjans estan lluny de complir-la

i en altres ha estat sobretot la pressió de col·lectius com On Són les Dones que, amb la seva campanya de denúncia de la poca presència de dones als mitjans i altres espais públics, han anat forçant la paritat. No és només, com deia, una qüestió de presència, sinó que també els discursos han anat canviant, i el tractament de temes com les agressions sexistes o els estereotips en la publicitat han anat millorant. Fins

Els nostres representants polítics continuen sent majoritàriament homes

i tot marques concretes han fet una aposta per transformar la imatge de la dona en els seus anuncis. Malgrat tot, casos com els de La Manada ens han fet evidents que aquesta evolució no és definitiva ni l'han fet tots els mitjans, i que les xarxes socials, lluny de qualsevol control, poden ser una gran eina de denúncia de la violència i les discriminacions sexistes, però també d'agressió i d'assetjament masclista a través de pràctiques com el sèxting, que el 2015 ja va ser incorporat com a delictes. Al mateix temps, sovint la dona continua sent cosificada i encara massa sovint és representada més com un objecte o un complement que com un subjecte actiu que té interès per si mateix.

La lluita per la visibilització de les dones ha arribat a molts altres espais, i en els darrers anys hem presenciat la recuperació i el reconeixement de dones que al llarg de la història han destacat en àmbits diversos. En aquesta línia, han sorgit algunes lluites pels nomenclàtors paritaris, com la del Grup de Dones de la Bisbal, que han aconseguit el compromís de posar noms de dones a diversos espais del municipi per avançar cap a aquest objectiu, o la de la Xarxa Dones Girona, que ha aconseguit que es posin noms de dones referents a una colla de sales de la ciutat.

I si parlem de comunicació i visibilització, és imprescindible parlar de llenguatge, un tema que des de l'any 2000 ha donat molt de si, amb discrepàncies incloses. El consens, doncs, no hi és, i trobem des de qui aposta pel femení

>> Performance de la cançó «El violador eres tú» contra la violència masclista, organitzada pel Grup de Dones de la Bisbal d'Empordà. (Font: EL PUNT AVUI. LLUÍS ROMERO.)

com a plural absolut fins a qui qüestiona que el llenguatge pugui ser masclista, però en tot cas sí que hi ha un ampli reconeixement del fet que, partint de les normes lingüístiques existents, podem utilitzar un llenguatge molt més inclusiu quant al gènere, i els darrers anys han aparegut nombroses guies d'ús, llibres d'estil o altres documents

que concreten com fer-ho. A més, darrerament hem incorporat en el nostre vocabulari o s'ha generalitzat l'ús d'una colla de conceptes relacionats amb el gènere i les discriminacions i violències masclistes: *sèxting*, *sostre de vidre*, *terra enganxós*, *sororitat*, *cosificació*, *eixancarrament masculí* (*manspreading*), *pressió estètica*, *feminicidi*, *ecofeminisme*, *heteropatriarcat*, etc.

Què passa amb els homes?

Ara bé, tot i que hem explicat que les dones hem anat ocupant espais on fa vint anys teníem poca presència i hem pres consciència de la nostra posició de desavantatge en la societat patriarcal, podem dir el mateix dels homes? Quan fomentem que les dones s'incorporin a professions i estudis científics, per què no fem el mateix perquè els homes es

plantegin carreres acadèmiques i professionals enfocades a les cures? Mentre que ha augmentat la presència de

Sovint la dona és representada més com un objecte o un complement que com un subjecte actiu que té interès per si mateix

nenes i dones en esports com el futbol o l'hoquei, per què no ha augmentat proporcionalment la presència de nens i homes en esports com la gimnàstica rítmica o el patinatge? I si les dones hem sortit a denunciar les discrimina-

cions i violències que patim, han sortit els homes a qüestionar la seva situació de privilegiats? S'han sumat a la lluita feminista? Les dades ens diuen que no ho han fet prou; que mentre que nosaltres hem generalitzat i incrementat la nostra presència a l'espai públic, ells segueixen lluny de compartir proporcionalment el temps dedicat a les cures.

Tanmateix, en aquestes dues dècades ha aparegut l'Associació d'Homes per la Igualtat, i a les darreres vagues feministes a Girona hi ha hagut grups d'homes que s'han organitzat per cobrir les tasques de cures mentre les dones protagonitzàvem piquets i manifestacions. Sigui com sigui, sens dubte, les noves masculinitats continuen sent un repte pendent del feminisme.

I enmig de tot això, les dones hem continuat reivindicant-nos i prenent

consciència de les discriminacions i violències masclistes que ens afecten; des del moviment feminista hem continuat posant-les a l'ordre del dia i hem generalitzat el coneixement que el punt de partida d'aquesta desigualtat no són circumstàncies personals, sinó les condicions estructurals establertes per la societat patriarcal.

Uns espais que no són neutres

Si en alguna cosa hem avançat en tots els àmbits i espais és en la identificació i l'estudi de totes les discriminacions per raó de gènere. A la Universitat de Girona s'han creat diversos grups de recerca dedicats específicament al gènere; a més, administracions, entitats i mitjans de comunicació han creat

observatoris, i els plans d'igualtat en empreses i administracions ens han donat un ampli coneixement de l'abast d'aquestes discriminacions, fins i tot en espais que fins no fa gaire la majoria consideràvem neutres.

Els homes segueixen lluny de compartir proporcionalment el temps dedicat a les cures

En aquests anys s'han publicat estudis, guies, articles i llibres que ens mostren que ni l'urbanisme ni l'arquitectura són neutres, com tampoc ho és l'ocupació de l'espai públic, ni la sanitat, ni les polítiques i les pràctiques de salut. També s'han fet una colla d'actes, xerrades, debats i documentals que han posat el focus en les diferents cares de les discriminacions masclistes, des del Seminari Feminista que ja fa cinc anys que té lloc a Girona fins a les I Jornades

Salut i Feminisme que van tenir lloc l'abril de l'any passat a la Universitat de Girona o un munt d'activitats entorn del 8 de març i del 25 de novembre.

També hem augmentat el llindar del que entenem com una discriminació o agressió masclista i anem aprenent a parlar de micromasclismes per identificar i reconèixer totes aquelles actituds, discursos o actuacions que teníem absolutament normalitzats, però que són una expressió més del patriarcat en les nostres vides. I, alhora, hem seguit amb debats eternals en el feminisme, com el de la prostitució, i hem generat noves aliances, com amb la lluita ecologista a través de l'anomenat *ecofeminisme*.

El paper de les administracions públiques

Aquesta presa de consciència està absolutament vinculada al creixement de les polítiques feministes impulsades per les administracions públiques. En les darreres dues dècades se n'ha fet un desplegament enorme. L'Institut Català de les Dones i els plans de polítiques de dones impulsats per la Generalitat de Catalunya són anteriors, però el pressupost que s'hi destina i l'abast que

Anem aprenent a identificar els micromasclismes com una expressió més del patriarcat en les nostres vides

tenen han augmentat, alhora que s'hi ha incorporat una mirada més transversal i inclusiva de la diversitat i s'han desplegat arreu del territori serveis i agents impulsors de la igualtat de gènere. A les comarques gironines hi ha catorze serveis d'informació i atenció a les dones (SIAD) i un Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE), i la creació de la Xarxa d'Agents Locals d'Igualtat impulsada per la Diputació de Girona amb el suport del Departament de Treball l'any 2008 va suposar el desplega-

>> Homes que afronten el seu propi procés de canvi qüestionant el concepte de masculinitat. (Autoria: OLIVER ADELL)

ment d'agents d'igualtat en trenta-una entitats locals i un salt important en la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques municipals.

Tanmateix, sovint aquests programes no han tingut continuïtat i hi ha pocs consistoris i consells comarcals que hagin incorporat els agents d'igualtat o tècnics de gènere a les seves plantilles, i quan hi són sovint tenen pressupostos molt limitats i moltes dificultats per desenvolupar un treball realment transversal. En aquest desplegament, les polítiques de lluita contra les violències masculines han pres una

importància especial. L'aprovació de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masculista ha estat una fita important, i més recentment, el desplegament de punts liles arreu del territori, vinculats sobretot a moments i entorns d'oci nocturn, ha suposat un nou reconeixement i abordatge, sobretot pensant en els i les joves. Però la realitat ens clava una bufetada amb cada cas nou de femicidi, amb cada violació que es fa pública o cada cop que coneixem dades de les denúncies o dels serveis d'atenció a la violència de gènere. Unes dades que ens mostren que estem lluny d'erradicar una violència que encara és ben present i que pren formes noves entre el jovent.

Al mateix temps, cada vegada som més les que ens rebel·lem contra aquesta societat patriarcal que ens discrimina, que ho fem en la nostra quotidianitat, a casa, a la feina i en tots els espais en què participem diàriament, i ho fem organitzant-nos i mobilitzant-nos massivament. En aquestes dues darreres dècades, el nombre d'entitats feministes i de dones ha augmentat considerablement i s'ha diversificat: a les comarques gironines tenim actualment fins a vuitanta-cinc entitats registrades i una colla més que no ho estan. Agrupen dones en funció dels seus interessos, necessitats, professió, origen o afinitats polítiques, entre d'altres. Alguns d'aquests grups tenen llargues trajectòries, com el Grup de Dones de la Bisbal; d'altres, com les Goges de Celrà, han desaparegut i rea-

paregut de nou, i també n'hi ha que han desaparegut i han donat lloc a altres organitzacions. Totes han mantingut la lluita feminista, algunes exclusivament des del carrer i d'altres posant un peu dins les institucions, a través dels diversos espais i mecanismes de participació que s'han anat creant als ajuntaments i dels que ja existien en altres administracions, com el Consell

Nacional de Dones. Han forçat que la lluita per la igualtat continuï endavant, posant nous debats o plantejaments feministes sobre la taula, i han sortit al carrer per evitar passos enrere, com l'intent del Partit

Popular d'aprovar una altra llei contra l'avortament l'any 2013.

Mobilitzacions massives

Certament, però, ha estat en els darrers anys que el moviment feminista ha experimentat un creixement exponencial. Així, a les comarques gironines hem presenciat algunes de les manifestacions més massives dels nostres pobles i ciutats, unes manifestacions amb dones de totes les edats, però en les quals les dones més joves han destacat en nombre i diversitat. Girona s'ha sumat en massa a les vagues laborals, de cures i de consum dels darrers 8 de març i a l'hora de donar resposta a les sentències masculistes de casos de violacions múltiples que han generat indignació arreu. Hem creat comissions i entitats feministes noves arreu de les comarques gironines, als municipis i en espais on no havien estat mai: des de colles castelleres, com les Mallerengues dels Xoriguers de la Universitat de Girona, fins a assemblees feministes universitàries, com les Metzines, o grups de dones que s'uneixen segons la seva procedència diversa i que, des de les seves realitats i experiències, denuncien el sexisme i treballen per transformar les dinàmiques masculistes del seu entorn. Els feminismes s'estenen i alhora estan més enxarxats que mai arreu del món: les campanyes de denúncia del #MeToo o el #Cuéntalo, la vaga global del 8-M o, darrerament, la coreografia i la cançó de Las Tesis «El violador eres tú» en són bons exemples.

Amb vint anys han canviat coses, és cert, però el camí cap a la igualtat de gènere encara és molt llarg. Es fa difícil acceptar tots aquests avenços com a mers canvis cosmètics o sense importància. Alhora, però, la persistència, l'abast i la virulència de les discriminacions i violències que afecten les dones pel fet de ser dones ens obliguen a continuar qüestionant-nos si seguim el camí correcte i si és possible assolir una igualtat real entre homes i dones en el marc de l'actual sistema capitalista, o si el feminisme ha de ser necessàriament anticapitalista i ha de prioritzar la vida com a primer pas cap a la igualtat.

Laia Pèlach Saget

Nascuda a Girona el 1980, és diplomada en educació social i llicenciada en sociologia, i està compromesa en l'esfera política com a regidora de l'Ajuntament de Girona: a les eleccions municipals del 2015 va encapçalar la llista de la CUP - Crida per Girona i el 2019 es va presentar per la candidatura de Guanyem Girona, amb la qual va obtenir representació a l'Ajuntament. També exerceix com a diputada de la Diputació de Girona. Des del punt de vista professional, ha treballat en l'àmbit de l'ocupació, el lleure, l'educació social i la igualtat de gènere, i des de tots aquests espais s'ha anat introduint en el feminisme i ha anat treballant per fer realitat una societat més justa i inclusiva.